

POSITION PAPER

December 2018

De Europese Unie en Ontwikkelingssamenwerking

Wat is het Meerjarig Financieel Kader (MFK) van de Europese Commissie en wat betekent dit voor de Europese Ontwikkelingssamenwerking?

Inleiding

Het MFK bepaalt het Europese budget van 2021 tot 2027¹. Het stelt de maximumbedragen (“ceilings”) vast die de EU mag uitgeven op verschillende beleidsvelden (“headings”). Het MFK is – naast de Brexit - het belangrijkste Europese besluitvormingsproces tot het einde van 2020. Het MFK zal de visie en beleidsprioriteiten van de EU vertalen in concrete acties en budgetten.

Het MFK bepaalt ook de toekomst van het Europese humanitaire budget en het budget voor ontwikkelingssamenwerking. Dat is van belang omdat de Europese Unie samen met haar lidstaten de grootste donor van ontwikkelingsgeld ter wereld is. Samen met de lidstaten is de Europese Unie verantwoordelijk voor meer dan de helft van alle niet-particuliere internationale hulpverlening².

Het instrument voor externe financiering van de EU

De Europese Commissie heeft in haar opzet voor het volgende MFK (2021-2027) een nieuwe structuur van de financiering van het externe beleid, waar ook ontwikkelingssamenwerking onder valt, van de Europese Unie voorgesteld. Het voorstel gaat uit van één zogenaamd “instrument” dat het leeuwendeel van de externe financiering van de EU bepaalt, het “Neighbourhood, Development and International Cooperation Instrument” (NDICI)³. Het hoofdstuk ‘Neighbourhood and the World’ stelt een begroting voor van €123 miljard gedurende de 7-jarige looptijd. Dit is 9,6% van de totale Europese begroting.

Zorgen over het NDICI

De geloofwaardigheid van de Europese ontwikkelingssamenwerking voor de bestrijding van armoede en ongelijkheid staat onder grote druk. Deze kerndoelstellingen worden niet expliciet benoemd in de huidige voorstellen en ook verwijzingen naar de 2030 Agenda voor Duurzame Ontwikkeling (SDG’s) en de Europese Consensus voor Ontwikkeling zijn schaars. Het wordt dus nog onvoldoende duidelijk hoe de Europese Unie ‘een actieve rol zal blijven spelen in het uitdragen van mensenrechten, stabiliteit, ontwikkeling, de aanpak van de grondoorzaken van irreguliere migratie, handel, de strijd tegen klimaatverandering en de bescherming van het milieu op een meer samenhangende manier’⁴.

Daarnaast komen internationale afspraken niet sterk genoeg terug in het huidige voorstel. Met name de toezegging om 20% van het budget voor Official Development Assistance (ODA) te besteden aan ontwikkeling en sociale inclusie en de afspraak om 0,2% van het BNI te laten bijdragen aan de minst ontwikkelde landen (LDCs), zouden steviger in het MFK opgenomen moeten worden.

---

¹ De Europese Commissie heeft haar voorstel voor het MFF 2021-2027 op 2 mei 2018 gepresenteerd: “A Modern Budget for a Union that Protects, Empowers and Defends”. Het voorstel is ontworpen voor een Europese Unie na de Brexit- het VK neemt niet deel aan de discussies en onderhandelingen.

² https://www.europa-nu.nl/id/vg9pj8ja4z2/beleid_ontwikkelingssamenwerking

³ Op 14 juni 2018 is de zogenaamde “Regulatie” uitgekomen, de voorgestelde tekst voor de doelen, omvang en middelen voor implementatie van het NDICI. De huidige instrumenten die zullen worden samengevoegd zijn: the European Development Fund, the Development Cooperation Instrument, the European Neighbourhood Instrument, the European Instrument for Democracy and Human Rights, the Partnership Instrument, the Instrument contributing to Stability and Peace and the Guarantee Fund for External Actions.

⁴ Zie pagina 2 van het Verklarende Memorandum

Dit om te voorkomen dat Europese ontwikkelingssamenwerking geïnstrumentaliseerd wordt als middel om migratie naar Europa tegen te gaan.

Welke aanbevelingen kunnen het voorstel van de EC over het MFK verbeteren?

AANBEVELINGEN

1. BELEIDSCOHERENTIE

De primaire focus van de EU ontwikkelingssamenwerking moet armoedebestrijding zijn. In de gepubliceerde beleidsnota van 2018 van minister Kaag staan de Sustainable Development Goals (SDGs) centraal. Deze doelstellingen worden geen enkele keer genoemd in de huidige voorstellen. Ook armoedebestrijding wordt niet als doel genoemd.

- Partos roept Nederland op zich er sterk voor te maken dat ook in **het Europese ontwikkelingsbeleid de 2030 Agenda voor Duurzame Ontwikkeling (SDG's) centraal gesteld worden**, inclusief het toepassen van het principe van “leave no-one behind”.
- Ook zou een verwijzing naar **artikel 208 uit het Verdrag van Lissabon** toegevoegd moeten worden. Dat artikel bepaalt dat het EU ontwikkelingssamenwerkingsbeleid de vermindering - en op den duur de beëindiging - van armoede centraal moet stellen. Artikel 208 vraagt daarnaast van de EU om ook op andere beleidsterreinen rekening te houden met de effecten op ontwikkelingslanden.

2. INTERNATIONALE VERPLICHTINGEN

De EU moet haar internationale toezeggingen nakomen. De EU en haar lidstaten zijn gezamenlijk de grootste donor van ontwikkelingssamenwerking in de wereld. Ze hebben afgesproken om 0,7% van hun gezamenlijke BNP aan ODA te besteden. Op dit moment wordt er 0,49% gedoneerd.

- **Als de EU serieus werk wil maken van de 0,7% toezegging, dan vereist dat een budget van €140 miljard voor de volgende 7 jaar⁵.**
- Breid de ODA-target uit naar heel Hoofdstuk 6 ‘Neighbourhood and the World’ van het MFK. Dit target zou moeten zijn dat **95% van de bestede middelen onder hoofdstuk 6 ‘ODA-ble’** zijn, zoals wordt bepleit door het Europees Parlement. Zorg ervoor dat de toezegging om 0,2% van het BNI van de EU te besteden aan de LDCs, opgenomen wordt in de artikelen van de Verordening.
- Zorg dat in het MFK geormerkte uitgavenniveaus vastgesteld zijn voor gezondheid, onderwijs en sociale inclusie. Dit om te voldoen aan **de Europese toezegging 20% van de Europese ODA aan ontwikkeling en sociale inclusie te besteden**, verspreid over alle programma's – zowel geografisch als thematisch- jaarlijks én over de gehele looptijd.

3. CIVIL SOCIETY

Wereldwijd staat de ruimte voor maatschappelijke organisaties onder druk. Als waardengemeenschap moet de Europese Unie pal staan voor civic space, juist ook in

---

⁵Dit cijfer is gebaseerd op de berekeningen van de Europese Commissie in hun [Communicatie](#) (pagina 13) van Februari 2018: *Het budget voor externe relaties moet ook bekeken worden tegen de achtergrond van de collectieve toezegging van de EU en haar lidstaten om 0,7% van het BNP te besteden aan ODA in 2030. Daarvoor is een extra inzet nodig in het volgende MFK van EUR 40 miljard over 7 jaar, zonder de deelname van Groot-Brittannië.*

ontwikkelingssamenwerkingsrelaties. Dit heeft de EU ook onderkend in de Raadsconclusies 'on the EU engagement with civil society in external relations' uit 2017.

In het komende MFK moet hier gevolg aan gegeven worden door het versterken van het maatschappelijk middenveld in ontwikkelingslanden als doel op zich te handhaven. Daarnaast zijn maatschappelijke organisaties ook van grote toegevoegde waarde als uitvoerders van ontwikkelingsbeleid.

4. EUROPEAN FUND FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT

De Europese Commissie stelt voor om binnen het NDICI de financiële allocatie voor private sector-instrumenten als garanties en blending aanzienlijk te verhogen. Dit maakt het voor de private sector mogelijk een grotere rol te spelen op het gebied van ontwikkelingsamenwerking.

Naar de mening van Partos dient steun aan de private sector gericht te zijn op eerlijke en milieuvriendelijke bedrijfsmodellen, die zich richten op versterking van lokaal ondernemerschap en werkgelegenheid in ontwikkelingslanden. **Ontwikkelingsimpact moet voorrang krijgen boven het financiële rendement.**

- Richt daarom de verschillende 'windows' van het EFSD+ (de opvolger van het huidige EFSD) zo in, dat het maximaal toegankelijk is voor **lokaal MKB in ontwikkelingslanden**. Dáár is de behoefte aan risicodragend kapitaal het grootst. Concreet is te denken aan tenders in de lokale taal, technische assistentie aan lokaal MKB, aanbestedingen die gepubliceerd worden in lokale media en qua omvang op het MKB toegesneden financieringen.
- Het huidige EFSD is nog niet geëvalueerd, het is zelfs amper begonnen. Er is nog onvoldoende bekend over de **ontwikkelingsimpact** ervan. De regeling zou alleen in het volgende MFK moeten worden uitgebreid als uit rapportages blijkt dat investeringen uit het EFSD bijdragen aan de kerndoelstelling van *Agenda 2030 for Sustainable Development* (met name het belangrijke *leaving no-one behind* beginsel).

Voor meer informatie, zie ook de website van CONCORD, de Europese koepel van ontwikkelingsorganisaties:

<https://concordeurope.org/what-we-do/promoting-civil-society-space/eu-budget-mff-2021-2027/>

Branchevereniging voor Ontwikkelingssamenwerking
Dutch Association of NGOs working in international development

Ellermanstraat 18B • 1114 AK Amsterdam / Duivendrecht

t +31 (0) 20 32 09 901 • info@partos.nl • www.partos.nl